

Číslo: 8075/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 30. 03. 2022 do 31. 03. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Materská škola, Poľná 4, Valaliky	
Zriaďovateľ	Obec Valaliky

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Renáta Timková, riaditeľka školy

Mgr. Emília Dobošová, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 8075/2021-2022 zo dňa 25. 03. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Viera Kaščáková, školská inšpektorka, ŠIC Košice

PaedDr. Iveta Feketeová, školská inšpektorka, ŠIC Košice

PaedDr. Erika Turáková, školská inšpektorka, ŠIC Košice

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Stav realizácie hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí v materských školách

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

MŠ podľa zriaďovateľa	štátna		
Forma výchovy a vzdelávania	celodenná		
Počet tried	7	Vyučovací jazyk	slovenský
Počet detí	157	<i>z nich počet detí so ŠVVP</i>	2
		<i>z nich počet detí zo SZP/MRK</i>	0/0
Počet pedagogických zamestnancov	15	<i>z nich počet vedúcich pedagogických zamestnancov MŠ</i>	2
Počet pedagogických asistentov	0		

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Formálne predpoklady pre plnenie zámerov hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí

Predprimárne vzdelávanie bolo v škole uskutočňované podľa školského vzdelávacieho programu „Objav svoj talent“ (ŠKVP). Zameranie školy i ciele výchovy a vzdelávania v oblasti

podpory a rozvoja hudobnej gramotnosti smerovali k formovaniu úcty detí ku kultúrnym a národným hodnotám, regionálnym ľudovým tradíciám, podpore nadania, osobnosti a záujmov každého dieťaťa. Škola ich dosiahnutiu napomáhala deklarovateľnými podpornými aktivitami, medzi ktoré zaradila účasť detí na súťažiach a prezentáciu na kultúrnych podujatiach pri príležitosti osláv, sviatkov a spoločenských udalostí. V učebných osnovách (podľa informácie v ŠkVP nimi boli vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách) boli pre realizáciu obsahu vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra – hudobná výchova konkretizované učebné stratégie¹.

Podľa záznamov v triednych knihách učiteľky integrovali aktivity s hudobným zameraním v spektre denných činností, čo všetky (14) potvrdili v dotazníku zadanom počas školskej inšpekcie. V rozpore boli ich tvrdenia o plnení obsahu hudobnej výchovy vo vzdelávacích aktivitách jedenkrát týždenne (85,7 %) so záznamami v triednych knihách s frekvenciou realizácie zväčša raz do mesiaca. Polovica oslovených učiteliek venovala činnostiam s hudobným zameraním 30 minút, ostatné (50 %) viac ako jednu hodinu týždenne. Najčastejšie volili hudobno-pohybové (100 %) a rytmické (92,9 %) činnosti, zhodne (85,7 %) vokálne a hudobno-dramatické činnosti a v rovnakom podiele (78,6 %) zaradzovali aj inštrumentálne a perцепčné činnosti. Pri príprave či realizácii učebného procesu učiteľkám najčastejšie spôsoboval problémy veľký počet detí v triede (35,7 %) a organizačná náročnosť aktivít napomáhajúcich rozvíjaniu hudobnej gramotnosti detí (28,6 %). Obťažnosť činností s hudobným zameraním vzhľadom na individuálne výchovno-vzdelávacie potreby a momentálne dispozície detí uvádzalo taktiež 28,6 % opýtaných a ojedinele sa to prejavilo aj v pozorovanom edukačnom procese nezohľadňovaním rozvojovej úrovne a hudobných skúseností detí (heterogénna trieda). Ťažkosti so stanovením cieľa, výberom učebných stratégií alebo neistotu vyplývajúcu z obmedzeného či chýbajúceho prístupu k informáciám označilo 21,4 % respondentiek a nedostatočné vybavenie MŠ hudobnými nástrojmi alebo odbornou literatúrou 14,3 %. Iné ťažkosti² učiteľky označovali len sporadicky (7,1 %). Škola s ohľadom na vlastné podmienky a možnosti interne i v spolupráci s inými inštitúciami³ realizovala kultúrno-spoločenské podujatia⁴. Niektoré neboli uskutočnené kvôli epidemiologickým opatreniam – Covid 19. Krúžková činnosť hudobného charakteru v zhode s odpoveďami učiteliek (78,6 %) realizovaná nebola, čo potvrdila aj riaditeľka školy. V školskom poriadku boli upravené pravidlá organizácie školských aktivít a odporúčanie k uskutočňovaniu hudobno-pohybových činností počas cielených aktivít na pobyte vonku.

Kontrolou zázpisní z rokovaní poradných orgánov riaditeľky školy (pedagogická rada, metodické združenie) i z rozhovorov s vedúcimi pedagogickými zamestnancami a vedúcou metodického združenia bolo zistené, že interné vzdelávanie pedagogických zamestnancov bolo zamerané aj na oblasť hudobnej výchovy (metodická príručka k vzdelávacej oblasti

¹ nácvik piesne, počúvanie inštrumentálnej skladby, sluchové a rytmické hry, spev ľudových piesní, zhudobnenie rozprávky, hudobno-pohybová hra, účasť na divadelnom predstavení, koncerte, prehliadka v speve detí, edukačná hra, nácvik programu, akadémia a iné

² obavy z toho, že nemajú k hudobnej výchove vzťah, obmedzujúce priestorové podmienky, nedostatok metodických materiálov s námetmi aktivít na rozvíjanie hudobnej gramotnosti detí

³ Obecny úrad Valaliky, základná škola, základná umelecká škola, okolité materské školy, spevácky súbor Kadlubek, Obecná knižnica Valaliky, Ujo Ľubo, divadlo Cililing

⁴ triedne Superstar, súťaž v speve medzi materskými školami, Mesiac úcty k starším, Posedenie pri stromčeku, Deň matiek, Deň rodiny, Valalická krojovaná paráda, Dni obce Valaliky, Radostník, koncerty, divadelné predstavenia a ďalšie

Umenie a kultúra – hudobná výchova, muzikoterapia v edukačnom procese, hudobné chvíľky). V aktuálnom školskom roku sa učiteľky v rámci otvorených hodín oboznámili s možnosťami pohybového vyjadrenia rytmu a vokálnej rytmizácie riekaniak. Podľa dostupných informácií (záznamy z rokovaní, informačný dotazník pre riaditeľku) učiteľky poznatky z absolvovaného interného a externého⁵ vzdelávania na zasadnutiach poradných orgánov neprezentovali. V rámci ich rokovaní riaditeľka zovšeobecňovala zistenia z kontroly výchovno-vzdelávacieho procesu zameraného na rozvoj hudobnej gramotnosti detí⁶ tak, ako to uviedla v informačnom dotazníku. Monitorovanie napredovania detí v oblasti hudobnej výchovy vykonávali učiteľky vo všetkých triedach v zhode s ich prevažujúcimi odpoveďami v dotazníku (92,9 %) a rovnako predmetnú oblasť vyhodnocovali v polročných intervaloch. Poradné orgány na svojich rokovaní analyzovali zrealizované podporné aktivity (súťaže, prehliadky, vystúpenia detí). Iniciovali učiteľky k tvorbe portfólií s metodickým a notovým materiálom, čo v rozhovore potvrdili riaditeľka školy i vedúca metodického združenia.

Všetky učiteľky (15) zabezpečujúce predprimárne vzdelávanie spĺňali kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti v príslušnej kategórii a podkategórii pedagogického zamestnanca. V období posledných dvoch rokov si prostredníctvom externých poskytovateľov vzdelávania rozvíjalo svoje profesijné kompetencie v predmetnej oblasti 6 z nich.

K realizácii aktivít s hudobným zameraním škola nedisponovala účelovo vybavenou hudobnou miestnosťou ani centrom. V troch triedach boli zriadené hudobné kútiky s 1 klavírom (elokované pracovisko), akordeónom, rytmickými a melodickými nástrojmi⁷ a hudobnými hračkami (gitary, bubny, detský elektronický klavír, trúbka), niekde doplnené o nástenné obrázky s hudobnou tematikou. V ostatných triedach učiteľky k realizácii výchovno-vzdelávacích činností mali k dispozícii Orffov inštrumentár a vlastnoručne zhotovené rytmické nástroje alebo pomôcky na podporu rozvoja sluchového vnímania. Polovica oslovených učiteliek (50 %) svojimi odpoveďami potvrdila spôsobilosť zahráť melodický sprievod k piesňam, hudobno-pohybovým hrám alebo hudobno-dramatickým aktivitám. Z nich hru na flautu zvládalo 35,7 %, na klavír 21,4 % a na gitaru či fúkaciu harmoniku zhodne 7,1 % učiteliek. Škola mala vo svojom vybavení svojpomocne zhotovené ľudové kroje, paravány, rekvizity, kulisy a kostýmy k prezentáciám detí na spoločensko-kultúrnych podujatiach. Vo všetkých triedach bola deťom voľne dostupná ich intelektovým potrebám a záujmom zodpovedajúca krásna i náučná literatúra. Prostredníctvom audiovizuálnej techniky⁸ mohli učiteľky hudobné a slovesné umenie⁹ na mediálnych nosičoch prezentovať deťom. V hudobných činnostiach učiteľky využívali vlastné zásobníky básní a piesní aj s notovým záznamom, hudobno-pohybových hier a choreografií tancov, spevníky a odborné publikácie¹⁰.

⁵ Detské folklórne žánre a zvykoslovné prejavy ako prostriedok rozvoja umeleckej expresie detí predškolského a mladšieho školského veku, Rozvíjanie pohybových, rytmických a tanečných spôsobilostí detí predškolského a mladšieho školského veku

⁶ úroveň hudobných kompetencií u detí- sluchové, vokálne, percepčné, inštrumentálne, hudobno-pohybové a hudobno-tvorivé

⁷ ozvučné paličky, woodblocky, chrastítka, triangle, rumba gule, rolničky, bubienky, tamburíny, kastanety, xylofóny, zvonkohry, ozembuchy

⁸ interaktívne tabule, notebooky, DVD a CD prehrávače, televízory

⁹ napr. Rozprávočky uja Ľuba; Spieva celá škôlka; Fiha tralala; Detské hry, piesne a tance; Kukulienka, kde si bola; autorské a klasické rozprávky; detské ľudové a moderné piesne

¹⁰ napr. Piesne, hry a riekanky detí predškolského veku; Spevník ľudových piesní; 45 hier na podporu sluchového vnímania detí raného a predškolského veku

Výchovno-vzdelávacia činnosť

Výchovno-vzdelávacia činnosť bola pozorovaná v 6 triedach v rámci celého dopoludnia, pričom v 5 triedach učiteľky volili vzdelávacie aktivity zamerané na plnenie obsahu vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra – hudobná výchova. Zároveň všetky integrovali hudobné činnosti do ďalších organizačných foriem dňa. Záujem detí o predkladané aktivity zväčša podporovali vhodnou motiváciou i voľbou učebných stratégií s prevahou hry. V súlade s preberanou témou (Jar k nám letí, Veľkonočné sviatky) rôznorodými činnosťami premyslene podporovali ich vokálne, rytmické, hudobno-pohybové či inštrumentálne zručnosti s akceptáciou metodických odporúčaní i vlastným príkladom. V zhode s odpoveďami v dotazníku učiteľky (100 %) zrozumiteľne komunikovali zámery činností deťom. Ich porozumenie overovali vhodnými otázkami, na ktoré deti zväčša reflektovali vecnými odpoveďami (obsah piesní alebo riekaniek, identifikácia významu neznámych alebo nárečových výrazov). Na elementárnu hudobnú terminológiu využívanú učiteľkami k označeniu základných výrazových prostriedkov (tempo, dynamika), poetických a hudobných žánrov (báseň, pieseň) i jednotlivých tanečných úkonov deti reagovali vokálnou, pohybovou či rytmickou aktivitou. Ak boli výnimočne podnecované k pomenovávaniu hudobných nástrojov, tak to zvládali. Učiteľky obsahom hudobných činností prevažne zohľadňovali skúsenosti detí, ich rozvojové možnosti i záujmy. Ich pozitívnemu emocionálnemu naladeniu a iniciatíve väčšina učiteliek napomáhala priebežným frontálnym aj individuálnym oceňovaním výkonov. Melodizované riekanky, piesne a texty hudobno-pohybových hier¹¹ deti interpretovali zväčša kolektívne, intonačne čisto, rytmicky a dynamicky priaznivo s oporou o hlas učiteliek, ktoré svoj vokálny prejav prispôbili ich tónovému rozsahu a boli tak pre deti speváckym vzorom. Sporadicky spievali piesne v sprievode reprodukovanej hudby, pričom reagovali na predohru, medzihru i dohru. Spevácky vyspelejšie deti (zväčša 5 až 6 ročné) sa prezentovali smelým samostatným vokálnym prejavom. Motivované dychové aktivity (ich aplikáciu v dotazníku deklarovali všetky učiteľky) zaradené pred speváckymi činnosťami i v rámci zdravotného cvičenia, napomáhali deťom k správne dýchaniu celým dychovým aparátom. Prípravu detského hlasového ústroja učiteľky podporili artikulačnými a hlasovými rozcvičkami (imitovanie zvukov zvierat, dopravných prostriedkov). Deti väčšinou ovládali melódiu a text predkladaných piesní, adekvátne reagovali na učiteľkou zaspievaný začiatok, výnimočne na tón zahraný na zobcovej flaute. Spev detí so sprievodom hudobného nástroja učiteľky nezaradili. V polovici hospitovaných činností deti v piesňach či reprodukovanej hudbe porovnávali tempo a dynamiku, v sluchovej hre (pexeso) i v rámci pobytu vonku identifikovali a napodobňovali nehudobné zvuky (zvieratá, dopravné prostriedky). Pohotovou zmenou pohybu (chôdza, beh) alebo smeru vo viazanom útvare v priebehu zdravotného cvičenia reagovali na tempo či rytmus melódií (polovica činností) udávaných učiteľkami technicky správnou hrou na bubienok a tamburínu. Imitáciou motorických úkonov demonštrovaných učiteľkami vyjadrovali obsah piesní a vokalizovaných riekaniek, niektoré aj s využitím hudobno-dramatických prvkov. V menšom počte zaradených inštrumentálnych činností deti zväčša korektne narábali s rytmickými nástrojmi (ozvučné paličky, drevené bloky) a pomôckami (drevené varechy, kocky, kamene) pri vytváraní synchronného rytmického sprievodu k riekankám a piesňam v 2/4 a 3/4 takte. Hrou na tele (tlieskanie, plieskanie, dupanie) či ťukaním na drevo poväčšine zvládali rytmizáciu slovných spojení, riekaniek, vyčítaniek i refrénu reprodukovanej piesne, pričom si uvedomovali súvislosti medzi rytmom a rečou. Využívanie interaktívnych aktivít s hudobným

¹¹ Pôjdeme my do lesíka; My sme sestry veselé; Kohút a kurička; Na zelenej lúke; Zajačik do lesa; Štyri ročné obdobie; Na hada; Krásna, krásna; Kurčatá, drobký; Šiel zajačik; Priletel bocian z Afriky

a predčitateľským zameraním svojimi odpoveďami v dotazníku potvrdila väčšina učiteliek (92,9 %). Deti sa aktívne zapájali do hudobno-pohybových hier, kultivovaným pohybom imitovali obsah spievaného textu. Podľa vzoru učiteliek predvádzali tanečné prvky (jednokročka, dvojkročka, otočky, pohupy v kolenách, vytáčanie bokov do strán, točenie vo dvojici, prednoženie s prekrížením) aplikované v jednoduchých tanečných choreografiách na reprodukovaniu detskú či ľudovú skladbu. Ojedinelé nepresnosti v tanečných figúrach boli učiteľkami vhodne korigované. Deti reflektovali na otázky učiteliek k hudobným činnostiam vo všetkých pozorovaných činnostiach, v polovici z nich bezprostredne vyjadrovali svoj názor či emocionálne prežívanie. K uplatňovaniu hodnotiacich a sebahodnotiacich kompetencií neboli učiteľkami podporované. Iba v jednej triede deti pozitívne hodnotili vlastný výkon alebo výnimočne konštatovali náročnosť realizovaných činností, v ostatných zväčša neverbálne (potlesk) vyjadrili radosť z hudobných aktivít.

1.3 INÉ ZISTENIA

žiadne.

2 ZÁVERY

V ŠkVP zadefinované zameranie školy, vlastné ciele, podporné aktivity i konkretizované edukačné stratégie vytvárali predpoklady pre formovanie pozitívneho vzťahu detí k hudobnému umeniu a rozvíjaniu ich hudobnej gramotnosti. Obsah hudobnej výchovy bol cielene plnený vo vzdelávacích aktivitách aj integrované v jednotlivých organizačných formách dňa, čo preukázala analýza dokumentácie. Poradné orgány sa podieľali na internom vzdelávaní učiteliek, na monitorovaní napredovania detí v oblasti hudobnej výchovy i na analyzovaní výsledkov z hospitačnej činnosti riaditeľky školy. Prezentovanie poznatkov z externého vzdelávania učiteliek nebolo náplňou ich rokovaní. Odbornosť vyučovania bola zabezpečená. Námety pre aktivity s predmetným zameraním učiteľky čerpali z odborných publikácií i vlastných portfólií. Pri plnení obsahu danej vzdelávacej oblasti boli v 3 triedach k dispozícii hudobné kútiky vybavené hudobnými nástrojmi, hračkami či obrazovým materiálom, v ostatných využívali nástroje Orffovho inštrumentára. Audiovizuálna technika s nahrávkami aj detské knihy rôzneho žánru umožňovali deťom sprostredkovať hudobné i literárne umenie a rozvíjať ich predčitateľskú gramotnosť.

V pozorovaných edukačných činnostiach prevažovali vzdelávacie aktivity z obsahu predmetnej vzdelávacej oblasti. V nich a tiež integráciou do denných činností učiteľky cielene podporovali praktické hudobné zručnosti detí voľbou efektívnych stratégií, osobným príkladom aj priebežnou korekciou postupov s pozitívnym povzbudením. Deti chápali učiteľkami zrozumiteľne komunikované zámery aktivít, náležite reagovali spevom, pohybom alebo rytmizáciou na elementárnu hudobnú terminológiu. Prevažne poznali text a melódiu zaradených piesní, melodizovaných útvarov a hudobno-pohybových hier, ktoré interpretovali kolektívne s oporou o hlas učiteľky i samostatne, v správnom rytme a s primeranou intenzitou, zriedka s melodickým sprievodom reprodukovanej hudby. Percepčné spôsobilosti preukázali v polovici činností porovnávaním tempa a dynamiky v hudbe aj pri identifikovaní a napodobňovaní rôznych nehudobných zvukov. Vhodnou manipuláciou s rytmickými nástrojmi a pomôckami i hrou na tele uplatňovanou vo všetkých činnostiach deti vytvárali rytmický sprievod k piesňam a riekankám uvedomujúc si súvis medzi slovom a rytmom. Pohybom imitovali obsah hudobno-pohybových hier s náznakmi hudobnej dramatisácie, v jednoduchých choreografiách uplatnili prvky tanečného umenia. K vyjadreniu svojho názoru

na hudobné činnosti dostali deti priestor v polovici aktivít, k hodnoteniu vlastných výkonov a konania spoluhráčov neboli učiteľkami náležite iniciované.

SILNÉ STRÁNKY

- zedefinovanie zámeru, vlastných cieľov, podporných aktivít a stratégií k iniciovaniu hudobnej gramotnosti detí v ŠkVP.

OBLASTI VYŽADUJÚCE SI ZLEPŠENIE

- podpora hodnotenia a sebareflexie detí.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- Kontrolou výchovno-vzdelávacích činností s hudobným zameraním zaisťovať a vyhodnocovať podporu hodnotiacich a sebahodnotiacich spôsobilostí detí.

PÍSOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. ŠkVP „Objav svoj talent“;
2. školský poriadok;
3. plán kontroly výchovno-vzdelávacej činnosti;
4. triedne knihy;
5. denný poriadok;
6. prevádzkový poriadok;
7. plán rokovaní pedagogickej rady a metodického združenia;
8. zápisnice z rokovania pedagogickej rady a metodického združenia;
9. správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2020/2021;
10. dokumentácia o aktivitách školy;
11. plán profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov;
12. záznamy z pedagogickej diagnostiky;
13. doklady o vzdelaní pedagogických zamestnancov.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Viera Kaščáková

Dňa: 11. 04. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Košice:
Mgr. Viera Kaščáková

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Renáta Timková

**Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 20. 04. 2022
v Košiciach:**

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Košice:

Mgr. Viera Kaščáková

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Renáta Timková

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
*(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných
od prerokovania:*

Renáta Timková, riaditeľka školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Viera Kaščáková, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti